

saa Henseende. Naar den højtærede Minister bemærkede, at hele det private Initiativ vilde blive taget bort, naar Kommunerne kom ind paa denne Vej, maa man dog erindre, at for det første er Lovforslaget begrænset til 4 Mill. Kr., og naar de 4 Mill. Kr. ere opbrugte, bliver det Lovgivningsmagtens Sag, om der kan bevilges yderligere dertil, saa alene det er en Grænse for, hvad Kommunerne ville være i Stand til at præstere. Men dertil kommer endvidere, at der skal konstateres en Trang til Boliger af et af de i Lovforslaget nævnte Motiver, og hvis Kommunen opfører et betydeligt Antal Boliger, saa at Trangen faktisk bliver afhjulpen, følger deraf, at Kommunen ikke mere skal have nogen Pligt til at opføre Arbejderboliger. Der bliver saa atter Plads for det private Initiativ, hvilket for øvrigt slet ikke vilde blive hemmet ved denne Lov, det kan jeg ikke tro. Den højtærede Ministers Bemærkning om, at han ønskede, at Laanesummen i § 1, de 2 Mill., maatte blive overførte til § 2, kan jeg ikke slutte mig til. Som jeg bemærkede før, er Loven oprindelig fremkommen ved en Paaavisning af, at der særlig her i Kjøbenhavn var store usunde og overbebyggede Kvarterer, og disse eksistere endnu den Dag i Dag; de ere kun blevne daarligere og elendigere, siden denne Sag først kom frem i Rigsdagen, og saa længe det er Tilfældet, kan i alt Fald jeg ikke gaa med til at slette en Bestemmelse i vor Lovgivning, der støtter Kommunalbestyrrelserne i at fjerne saadanne overbebyggede og usunde Bydele.

Jeg beklager, at det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 6te Valgkreds (Alberti) heller ikke kunde slutte sig til Lovforslaget, men det samme, som gælder den højtærede Minister, gælder i endnu højere Grad for det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 6te Valgkreds, idet jeg tror, at det ærede Medlem vistnok ved Forhandling vil kunne komme til at erkende, at det er ikke tilstrækkeligt at lade hele denne Sag være afhængig af det private Initiativ. Over for det ærede Medlems Bemærkning om, at vort Lovforslag var et Indgreb i Kommunernes Selvbestemmelsesret, paastaar jeg, at det er ikke uden Analogier i vor Lovgivning; at Kommunerne blive stillede saaledes. Paa andre Omraader kan Indgrebet i deres Selvbestemmelsesret endog blive stærkere. Vi forlange jo dog, at Kommunalbestyrrelserne selv skulle erkende, at der er Trang til Stede, det lægges i sidste Instans i deres egen Haand at afgøre, hvorvidt den paaberaabte Trang virkelig er til

Stede, og kan det ikke bevises, at den er det, bortfalder selvfølgelig ogsaa Kommunalbestyrrelsernes Pligt. De beholde saaledes deres Selvbestemmelsesret fuldt ud. Jeg skal henvise til, at i Landarbejderloven, som blev omtalt af det ærede Medlem for Holbæk Amts 1ste Valgkreds (Fogtmann), er der givet Landarbejderen Ret til at henvende sig til Kommunalbestyrelsen og kræve Hus og Jord, og Kommunalbestyrelsen skal da skaffe ham det. Altsaa have vi her en Analogi til vort Forslag. Jeg kan endvidere henvise til Fattiglovens § 66, som for Landkommunernes Vedkommende siger, at naar en Familiefader, uagtet han er i Stand til at betale for sin Beboelse, ikke kan skaffe sig en saadan, skal Kommunen skaffe ham en Lejlighed og maa kun tage derfor de paa Egnen gangse Priser. Der er altsaa atter en Analogi i vor Lovgivning, som gælder ude paa Landet. For Købstæderne findes der ingen saadan Bestemmelse, og derfor mene vi ikke at gaa over Stregen ved at paalægge ogsaa Købstadkommunalbestyrelsen en Pligt til i visse Tilfælde at skaffe Arbejderne og de med dem ligestillede Klasser formaalistjenlige Boliger. I øvrigt er denne Sag mange Steder i Udlandet, navnlig i England, optagen som Kommunalsag. Saaledes har Glasgow anvendt mange Millioner paa Opførelse af Arbejderkvarterer, hvad der har vist sig at være til stor Velsignelse for Befolkningen. Altsaa, Eksemplerne fra Udlandet ere ikke afkræftende, tværtimod tilskyndende til ogsaa her i Landet at slaa ind paa en lignende Vej.

Det ærede Medlem (Alberti) mente, at det private Initiativ skulde være i Stand til at klare det hele. Jeg har anført forskelligt for at vise, at det private Initiativ er utilstrækkeligt, kun er en Nødhjælp, og at Sagen burde være en Kommunalsag. I saa Henseende skal jeg endnu anføre forskellige Ting. Der er saaledes den Omstændighed, at Arbejderen i Almindelighed vanskelig kan binde sig til en bestemt Plet Jord. Alene dette, at han her i en stor By, hvor han kan komme til at arbejde snart i den ene, snart i den anden Ende af Byen, gør, at hans Beboelsesforhold maa være saaledes, at han kan flytte fra det ene Sted til det andet, hvilket ikke er saa let, naar han har stukket Penge i eget Hus. Og navnlig, naar han skal rejse bort fra Byen, hvad jo mange kunne blive tvungne til, vil det kunne komme dertil, at han ingen som helst Fordel har af et saadant Hus. Det ærede Medlem erkendte jo ogsaa, at de Eksempler, jeg havde draget